

zace, centra na podporu integrace cizinců apod.), a spolupracovat s nimi při začleňování a vzdělávání těchto žáků. S regionálními organizacemi aktivně spolupracovala a využívala služby v oblasti tlumočení, překladů, doučování či výuky češtiny necelá třetina navštívených škol. Nižší podíl škol (26,5 %) předával o těchto organizacích informace rodičům a zákonným zástupcům a pomáhal jim zorientovat se v nabídce jejich služeb.

Inspekční činnost ukázala, že systém jazykové podpory měly definovaný pouze přibližně dvě pětiny středních škol. Častěji byla využívána další podpůrná opatření, jako přizpůsobení metod a forem výuky. Individuální vzdělávací plány nebo vyrovnávací plány či přítomnost asistenta pedagoga jsou využívány pouze v malé míře, což odpovídá zjištěním z inspekčního elektronického zjišťování. Spolupráci s různými regionálními organizacemi, které se zaměřují na podporu rodin a žáků s migrační zkušeností, využívalo pouze cca 30 % středních škol.

3.2.2 Výuka

Oblasti výuky byla při tematické inspekci ve středních školách věnována velká pozornost. Inspekční pracovníci v navštívených hodinách sledovali práci učitelů s žáky s odlišným mateřským jazykem a současně také zjišťovali aktivity, které svým charakterem přesahují vyučovací jednotku. V hodinách šlo zejména o cíl výuky, využití podpůrných materiálů, zapojení žáků pomocí aktivizačních metod a přizpůsobení úkolů jazykovým možnostem žáka. Nad rámec jednotlivé hodiny byla sledována socializace žáků s odlišným mateřským jazykem, hodnocení jejich individuálního pokroku a přijetí účinných opatření při případném selhávání těchto žáků.

Při přípravě na výuku si pedagogové stanovili individuální cíle pro žáka s odlišným mateřským jazykem ve dvou pětinách škol. Při stanovování cíle je potřeba, aby došlo k propojení jak cílů obsahových (tj. co se žák naučí, pochopí apod.), tak cílů jazykových (tj. co se naučí za slovní zásobu, co bude říkat a čemu bude muset rozumět). Následně by výuka měla být plánována tak, aby umožnila žákovi těchto cílů dosáhnout, a zároveň ho zapojit do všech aktivit při výuce.

Ve středních školách by jazyková podpora měla být žákům poskytována nejen při rozvoji obecných komunikačních dovedností v českém jazyce, ale také při zvládnutí odborné terminologie. Právě v oblasti práce s některými specializovanými pojmy při výuce odborných předmětů a při odborném výcviku se může projevit jazyková bariéra. Při odstraňování jazykové bariéry napomáhá především vhodné využití názorných pomůcek a důslednost při používání odborné terminologie.

Tabulka 38

Učitel používá pro žáky s odlišným mateřským jazykem podpůrné materiály ve výuce (např. vizuální podpora, slovníky, zjednodušené texty, vlastní pracovní listy)

Oblasti	Podíl škol v %
Učitel využívá vizuální podporu usnadňující porozumění (obrázky, schémata, modely, videa apod.)	44,1
Umožňuje žákům porozumění prostřednictvím překladových slovníků, on-line překladače apod.	17,6
V případě potřeby přizpůsobuje obsah jazykovým možnostem žáka (využívá např. zjednodušené a kratší texty, přizpůsobené pracovní listy apod.)	67,6

Přibližně ve dvou třetinách škol se v případě potřeby přizpůsoboval obsah jazykovým možnostem žáka (zjednodušené a kratší texty, přizpůsobené pracovní listy apod.). K lepšímu porozumění výuce a zadávaným úkolům využívali učitelé vizuální podporu (obrázky, schémata, modely, videa apod.) v 44,1 % škol. V necelé pětině škol žáci využívali ve výuce překladové slovníky či překladače.